

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Urtos/7/2020
Identifikačné číslo spisu:	4020200369
Dátum vydania rozhodnutia:	19.11.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Šišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:4020200369.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martiny Zeleňakovej, v trestnej veci odsúdeného M. A., v konaní o podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody vykonávaného na základe rozsudku Krajského súdu v Nitre z 3. júna 2013, sp. zn. 4Ntc/9/2013 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. júna 2013, sp. zn. 2Urto/4/2013 o uznaní a výkone rozsudku Krajského súdu pre trestné veci Viedeň z 11. apríla 2012, sp. zn. 042/S/Hv/25/12w a iné, na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 19. novembra 2020, o sťažnosti odsúdeného M. A. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 1. októbra 2020, sp. zn. 4 Ntc/24/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku napadnuté uznesenie z r u š u j e a súdu prvého stupňa u k l a d á, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Nitre (ďalej aj „súd prvého stupňa“ alebo „krajský súd“) rozhodol tak, že podľa § 66 odsek 1 písmeno b) Trestného zákona návrh odsúdeného M. A., narodeného XX.XX.XXXX v Q., trvale bytom D. H. XX, toho času vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou na podmienечné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený

1) rozsudkom Krajského súdu pre trestné veci Viedeň z 11.04.2012, spisová značka 042/S/Hv/25/12w v trvaní 8 (osem) rokov, ktorý bol uznaný na území Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 03.06.2013, spisová značka 4Ntc/9/2013, právoplatným dňa 25.06.2013 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR z 25.06.2013, spisová značka 2Urto/4/2013,

2) trestným rozkazom Okresného súdu Levice z 23.03.2010, spisová značka 4T/63/2010 v trvaní 10 (desať) mesiacov,

3) trestným rozkazom Okresného súdu Levice z 08.02.2012, spisová značka 3T/30/2010 v trvaní 14 (štrnásť) mesiacov, zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený M. A. (ďalej aj „odsúdený“ alebo „sťažovateľ“) v zákonom

stanovenej lehote (priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí), riadne a včas, sťažnosť, ktorú neskôr osobitným podaním aj odôvodnil.

V písomných dôvodoch podanej sťažnosti odsúdený namietal, že podľa jeho názoru spĺňa všetky podmienky pre podmiennečné prepustenie, napriek tomu mu jeho žiadosť o prepustenie na slobodu, bola zamietnutá. Zdôraznil, že má maloletú dcéru, o ktorú sa potrebuje starať, je zaradený do práce a vie sa zaradiť aj do normálneho života. Na základe uvedených dôvodov žiadal, aby jeho žiadosti bolo vyhovené.

Následne Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako i konanie týmto výrokom predchádzajúce a zistil nasledovné.

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 66 ods. 3 Trestného zákona ak odsúdený má vykonať viac trestov odňatia slobody, odsúdený môže byť podmiennečne prepustený najskôr po výkone súčtu pomerných častí uložených trestov podľa odseku 1 písm. a) až c), § 67 ods. 1 a 2 a celého zvyšku trestu podľa § 68 ods. 2.

Súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (§ 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov).

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdený nemá automatický nárok. K podmiennečnému prepusteniu odsúdeného môže súd pristúpiť len ak vykonané dokazovanie vedie k spoľahlivému záveru, že u odsúdeného boli splnené zákonom stanovené podmienky, a to tak formálneho ako aj materiálneho charakteru. Formálnou podmienkou podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je vykonanie zákonom stanovenej časti uloženého trestu. Materiálnymi podmienkami je potrebné rozumieť v prvom rade preukázanie polepšenia odsúdeného a v druhom rade preukázanie skutočnosti, že je možné od odsúdeného dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Z predloženého spisového materiálu, ako aj napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa je zrejmé, že odsúdený vykonáva tri postupne uložené tresty.

Krajský súd však mal k dispozícii len spis Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 4Ntc/9/2013, nie však aj Okresného súdu Levice, sp. zn. 4T/63/2010 a sp. zn. 3T/30/2012 (súd prvého stupňa vo výroku napadnutého rozsudku nesprávne uviedol rok 2010), čo znamená, že nemal dostatok skutkových podkladov, preto aby mohol vo veci zákonne rozhodnúť.

Pre posúdenie splnenia, či už formálnych podmienok rozhodovania o návrhu na podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody spočívajúcich v uplynutí zákonom stanovenej

časti uloženého trestu alebo podmienok materiálnych teda, či odsúdený preukázal polepšenie a možno očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, je nevyhnutné, aby sa súd oboznámil s obsahom tých spisov, na podklade ktorých bol odsúdený uznaný vinným zo spáchania všetkých trestných činov, na ktoré sa vykonávaný trest vzťahuje (primerane R 62/1965).

Pre posúdenie naplnenia formálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody bolo potrebné zo zabezpečených spisov Okresného súdu Levice na verejnom zasadnutí konanom o návrhu odsúdeného na jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody prečítať a oboznámiť minimálne nariadenia výkonu trestu, uznesenia o započítaní väzby, záznamy o zadržaní (samozrejme za podmienky, že sa takéto listiny v spise nachádzajú), samotné rozhodnutia vo veci samej, keďže od posúdenia konania odsúdeného ako prečinu, zločinu alebo obzvlášť závažného zločinu sa odvíja požadovaná doba výkonu časti trestu odňatia slobody a podobne.

Naviac najvyšší súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je v časti vzťahujúcej sa k naplneniu formálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné.

Ako to už bolo uvedené z predloženého spisu, ako aj napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa je zrejmé, že odsúdený v prejednávanej veci vykonáva tri postupne uložené tresty odňatia slobody, pričom prvý z nich je trest uložený cudzím rozhodnutím uznaným na území Slovenskej republiky.

Z hľadiska posúdenia dotknutého trestného činu ako prečinu, zločinu alebo obzvlášť závažného zločinu vo vzťahu k podmienke výkonu určitej časti trestu pri podmiennečnom prepustení (§ 66, § 67 Trestného zákona) je rozhodujúca právna kvalifikácia podľa cudzieho rozhodnutia (a týmto rozhodnutím kvalifikačne použitého zákona iného štátu), ktoré bolo uznané príslušným súdom Slovenskej republiky, a to z hľadiska kritérií uvedených v § 10 a v § 11 Trestného zákona (forma zavinenia a trestná sadzba trestu odňatia slobody) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom 13/2016.

Krajský súd však v napadnutom rozhodnutí neuviedol žiadne skutočnosti, ale ani právne úvahy, ktoré ho viedli k záveru, že pre naplnenie formálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je potrebný výkon dvoch tretín uloženého trestu odňatia slobody. Neuviedol totiž ako konanie odsúdeného právne posúdil (kvalifikoval) Krajský súd pre trestné veci Viedeň vo svojom rozsudku z 11. apríla 2012, sp. zn. 042/S/Hv/25/12w, či išlo o úmyselný alebo nedbanlivostný trestný čin a aký trest bolo možné zaň uložiť a následne ani na podklade týchto skutočností nevyhodnotil, či konanie odsúdeného bolo potrebné v podmienkach Slovenskej republiky posudzovať ako prečin, zločin prípadne obzvlášť závažný zločin. Neuviedol ani za aké trestné činy boli odsúdenému uložené ďalšie dva tresty, pritom odpis registra trestov naznačuje, že malo ísť o prečiny, preto úvaha, že v prejednávanej veci formálnym podmienkam pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody zodpovedá výkon dvoch tretín uloženého trestu ako celku s ohľadom na citované ustanovenie § 66 ods. 3 Trestného zákona nie je správna. Krajský súd taktiež neuviedol aký konkrétny časový úsek výkonu trestu odňatia slobody zodpovedá naplneniu už spomínaných formálnych podmienok a ani dátum, ku ktorému mal odsúdený tieto podmienky splniť.

Vo vzťahu k posúdeniu splnenia materiálnych podmienok podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, súd skúma, či u odsúdeného došlo k polepšeniu, teda, či uňho prebehol proces vnútornej premeny jeho osobnosti oprávňujúci „nádej“, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, v rámci čoho musí zväžiť aj závažnosť a povahu trestných činov, ktorých sa vykonávaný trest týka, plnenie si povinností a správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v kontexte jeho doterajšieho spôsobu života, charakteru jeho osoby, povahových vlastností a jeho postoja k spáchanej trestnej činnosti, ktoré je možné zistiť z hodnotenia odsúdeného ústavom, v ktorom vykonáva alebo vykonával trest odňatia slobody, prípadne väzby, jeho charakteristík, posudkov a podobne, ktoré sú obsiahnuté aj v spomínaných spisoch tak, aby súd mal dostatočný podklad pre zistenie, či je možné od odsúdeného reálne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

V tejto súvislosti sa žiada ešte uviesť, že aj keď krajský súd hodnotenie odsúdeného Ústavom na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou (ďalej aj „ústav“), v ktorom sťažovateľ vykonáva trest odňatia slobody, k dispozícii mal, z tohto hodnotenia neplyní jednoznačný záver o postoji odsúdeného k ním spáchanej trestnej činnosti (teda či je kritický, alebo naopak či odsúdený svoju zodpovednosť za trestný čin neakceptuje, alebo akceptuje len čiastočne a podobne) a v tomto smere súd prvého stupňa ani nevypočul zástupcu ústavu prítomného na verejnom zasadnutí konanom o návrhu odsúdeného na jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Ako to už bolo vyššie uvedené, polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatelovej osobnosti, ktorý sa navonok prejavuje v jeho správaní. Dobré správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody však samé osebe automaticky neznamená, že sa odsúdený polepšil, pretože môže byť aj len prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie väznice, nie o náznak skutočných zmien osobnosti odsúdeného. Dosiahnutý stupeň nápravy je preto potrebné posudzovať nielen podľa správania sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody, ale je nutné skúmať, či sa odsúdený zbavil záporných vlastností, charakterových čŕt, sklonov a zlých návykov, ktoré ho viedli k spáchaniu trestného činu, za ktorý bol odsúdený, alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu trestný čin spáchať (primerane R 37/1973).

Na účely posúdenia naplnenia materiálnych podmienok pre podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je teda potrebné okrem samotného rozhodnutia vo veci samej, z ktorého je zrejмый samotný skutok, ktorého sa odsúdený dopustil, ako aj jeho právna kvalifikácia, keďže podľa citovaného ustanovenia § 66 ods. 2 Trestného zákona súd pri rozhodovaní o podmienenom prepustení prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu, prečítať a oboznámiť aj charakteristiky a posudky, ak sa v spise nachádzajú, na účely posúdenia stupňa nápravy odsúdeného.

Záverom k rezignácii krajského súdu na dokazovanie správania sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v Rakúskej republike sa žiada uviesť, že pokiaľ by odsúdený v cudzej krajine vykonal významnú časť trestu, nebolo by možné sa uspokojiť s konštatovaním súdu prvého stupňa prevzatého z hodnotenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, že v osobnom spise sa hodnotenie správania sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v Rakúskej republike nenachádza, a preto ho krajský súd nehodnotí, ale súd prvého stupňa by musel osloviť príslušné orgány Rakúskej republiky, aby takéto hodnotenie poskytli. V prejednávanej veci však odsúdený bol vo výkone trestu odňatia slobody v Rakúskej republike cca rok a pol, a to úplne na začiatku výkonu dlhoročného trestu, na území Slovenskej republiky trest odňatia slobody vykonáva už viac ako sedem rokov. Preto vzhľadom na zdĺhavosť zabezpečovania informácií z cudziny sa zabezpečovanie hodnotenia za prvý rok a pol výkonu trestu v cudzine, keď na území Slovenskej republiky odsúdený následne vykonal podstatne dlhšiu časť výkonu trestu sa, a to aj vzhľadom aj na dĺžku rozhodovania o návrhu odsúdeného na jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody už v tomto štádiu konania nejaví ako efektívne.

Až po doplnení dokazovania v naznačenom smere bude môcť Krajský súd v Nitre uzavrieť, či u odsúdeného boli splnené formálne podmienky pre jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, a či odsúdený plnením svojich povinností vo výkone trestu a svojim správaním skutočne preukázal polepšenie a či možno od neho v budúcnosti očakávať vedenie riadneho života.

Na základe uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku napadnuté rozhodnutie zrušil a súdu prvého stupňa uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

